

VIII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1914. 22. szám.

Budapest, május 31.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja

a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12. korona

Félévre — — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

Az altiszt szolgálata.

Irtta: Preszly Lóránd csendőrfőhadnagy.

Őrsátvétel. (Folytatás.)

A fiatal altiszt igen hamar jöhet abba a helyzetbe, hogy őrsparancsnok helyettesítésére vezénylik.

Minden törekvésének oda kell irányulnia, hogy önállóan jól és helyesen működni képes legyen. Leghőbb óhaja az legyen, hogy előljárói megelégedését kivívja a maga számára és az az idő, a melyet — ilyen ideiglenes minőségben — egy őrs élén eltölt, eredményekben gazdag legyen.

Téves és káros az a felfogás, hogy az ilyen helyettesítés csak arra szorítkozzék, hogy egy — nem véglegesen átvett — őrs a rendes folyamatban vezetessék. Igen is vezetni kell a szolgálatot az őrsparancsnok által meghonosított szokások megtartása mellett, de ez nem zárja ki azt, hogy jó befolyását, tudását a helyettesítő ne érvényesíthesse kellően a szolgálat kezelése és az őrslegénység nevelése tekintetében.

Az őrsátvétel lelkiismeretesen eszközöltessék. Áll ez különösen olyan esetre, ha egy őrs — felsőbb parancs folytán — leltárilag vétetik át. Egy-két héti tartó vezénylés esetén rendes viszonyok között mellőzteni szokott a leltár szerinti átvétel, de fennáll a szüksége ennek, ha huzamosabb időre vagy végleg távozik egy altiszt az őrs éléről.

Nem hangoztatható eléggé fontossága annak, hogy egy őrs leltári átvétele *alapos* legyen. Felületeskedés mindig megboszulja magát, ha előbb nem, később igen.

Minden alaposág mellett mellőzendő a sértő kicsinyekedés a távozóval, az átadóval szemben, de a szigorú tárgyilagosság sem tévesztendő szem elől.

A hiányok illetékes helyre bejelentendők, illetőleg azok fennállása a felvett jegyzőkönyvben részletesen tárgyalandó.

Végleges átvételnél nemcsak a leltári tárgyak, hanem a laktanya, annak mellékhelyiségei és egyéb tartozékainak, sőt a legénység ruházati és fegyverzeti cikkeinek, lovas órákön pedig a lovak egészsége és szolgálatképessége, valamint a lőszerelvényi tárgyaknak kifogástalan állapota felől is gondos tájékozás szerzendő.

Az átvevő tájékoztassa magát az átadó által az őrs szolgálati és a legénység személyi viszonyai felől, általában helyes eljárás az elődnek részletesen tájékoztatni utódját, hogy ezzel megkönnyítse annak helyzetét és lehetővé tegye azt, hogy a kezdet nehézségeivel járó átmeneti állapot simán és gyorsan nyerjen befejezést.

Nem helyeselhető azon igen gyakori eljárás sem, hogy az előd által meghonosított szokásokat az utód egyszerűen figyelmen kívül hagyja és új rendszere tüzével-vassal való meghonosítását követelje; ezzel elődje iránti tiszteletlenségének és bajtársiatlanságának adja bizonyosságát, sőt van az ilyen eljárásban bizonyos nyegleség és szerénytelenség is. Ha egy előd rendelkezése nem ütközik szabályba, nem sérti azok szellemét, helyesebb megtartani azt továbbra is, de mindenesetre legalább addig, míg kétségtelenné nem válik annak czélszerűtlensége.

Őrs önálló vezetése.

Azt a sokféle rendelkezést, mely egy őrs mikénti vezetését szabályozza, itt felsorolni — miután magának a műnek sem czélja — nem fogom, de segítségére leszek az altiszteknek abban, hogy miként lehet a kötelességek szövevényes tömkelegében a helyes utat megtalálni és hogy egy őrs helyes vezetésénél milyen *irányelvek* betartása a célhoz vezet.

Az altiszt tulajdonképeni szolgálata, mely az altiszt állás eredeti rendeltetését is képezi, *egy altiszt által önálló vezetése*.

Az altiszt tanfolyam *előkészítő*, a másodaltiszt alkalmaztatás *átmeneti állapot* e fontos megbízatás elnyeréséhez. Innen van az, hogy olyan nagy súlyt fektetnek magas előljáróink az altiszt tanfolyamra és innen van az is, hogy sokszor 3—4 évi másodaltiszt alkalmaztatás után juthatni csak őrsparancsnoki kinevezéshez.

Őrs önálló vezetéséhez nem elég a *tulás*, tehát a törvények, ntasítások, rendeletek stb. alapos ismerete, hanem kell ehhez az Élet iskolájában és a csendőr gyakorlati életben szerzett gazdag *tapasztalat* is. E nélkül hiába akarunk, csak nem érezhetünk elég erőt és képességet elvállalt fontos hivatásunk betöltéséhez.

Egy őrsparancsnoknak ismernie kell a szolgálat csinyját-binyját, a mint egy jó gépésznek a reá bízott gép legutolsó szögecsét is és biztos kézzel kell vezetni azt,

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

os. és kir. udvari éshadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javításán, vétele és becsapása. — Árjegyzék minden hangszere fölül külön küldetik.

a mint a jó gépész is biztos kézzel nyúl a forgó gépezet közé.

Parancsnoki állásra, vezetői hivatásra *reátermeltség* kell, ezenfelül a *vállatra nehezülő köteleességek és hatáskör teljes ismerete*, továbbá *határozottság, letartóztatás, önméltóság, következetesség, felelősségérzet, szüneteltetés és egész jellem*.

Hogy ezzel rendelkeznek-e az aliztek, könnyen rájönnék, ha nem sajnálnak egy csekély fáradságot venni önmaguk megvizsgálására. Szálljanak magukba, legyenek szigorú, elfogulatlan és tárgyilagos bírái önmaguknak!

Az önismeret az első lépés a tökéletesedés felé, de a javuláshoz is. Mert ha ismerjük fogyatékosságainkat, ha reá jövőnk emberi gyarlóságainkra, ha törekszünk azokat fokozatosan csökkenteni, ha igyekezzünk azokról megszokni, akkor fokról-fokra alkalmasabbá tesszük magunkat parancsnoki tisztünk betöltésére.

*

Két főkérdés áll előtérben. *Milyen legyen az őrsparancsnok és mit tudjon egy őrsparancsnok?* Mert az bizonyos, hogy egy parancsnok összegyűnéssége állandó bélyegét nyom alosztályára és bizonyos az is, hogy a milyen maga a parancsnok, olyan az alosztálya is.

Legyen az őrsparancsnok *egész férfi és egész katona*. Engedelmes és tiszteletteljes alárendelt fölé és szigorú, igazságos előjáró lefelé. Ne legyen kegyhajhászó fölé és ne legyen népszerűségi hajhászó lefelé. Vigyázzon ki a maga számára előjárói becsületét és bírja alárendeltjei bizalmát és ragaszkodását.

Haladjon egyenesen és nyíltan a kűtűzött czejja felé és legfőbb örömét, teljes megnyugvását *egyedül a hű kötelezettségletjesítésben találja*.

Legyen tisztában fontos állásával, legyen tisztában a reá nehezülő feladatok mikénti megoldásával.

Legyen öntevékeny, nem felelvén soha azt az igazságot, hogy a *ki öntevékenységet hanyagolja el, az önkézzel veri magát*. A tudatlanság, a bizonytalanság és a börtortalanság érzetét keltik fel az emberben, bökoba veri akaratát és bílnések közé az elméjét.

Legyen erős az akaratát és legyen erős az önbizalma is, mert e nélkül nincsen igazi akarat. Elhatározásában legyen alapos és gyors; a kivételhez pedig ragaszkodjék teljes erejével. Ha nem erős az akaratát, hibás lesz a parancsnoklása. Nem könnyű dolog magunkat valamire elhatározni, de ha elhatározta magát egy komoly férfi valamire, akkor azt tennie is kell. A fel-elhatározások felette károsnak és már önmagukban is félveleséget jelentenek.

Legyen az alizst önálló, tehát tudjon *magától* is cselekedni és ne várjon minden eshetőségre külön fel-

világosítást és parancsot. Egy őrsparancsnok nagyon reá van utalva arra, hogy önmagától is kezdeményezzen és gyakran kerül olyan helyzetbe, hogy önállóan kell megtennie a szükséges rendelkezéseket. Hogy ezt tehessen, *öntevékenységre való nevelés által kell magát képeznie az önállóságra*, a mi pedig éppen nem könnyű feladat, mert nagy önaralmat és kitartást követel és erős próbára teszi az akaraterejét.

Egy őrsparancsnoknak szakképzett embernek is kell lennie, mert csak így képes a szolgálati kötelemét jól ellátni. A ki nem szakképzett, a ki a teendőiben nem tájékozott és nem otthonos, vagy a ki az alárendeltjeire szorul még ebben a tekintetben is, az előbb-utóbb pórul jár, hamar fogja kiejteni kezéből a vezetést és elveszteni a talajt a lába alól. A mulasztást, a hanyagságot nyomom követi a bűnhődés, a mely keményen megbosszulja magát. Viszont a szakképzett őrsparancsnok tudását és tapasztalatát értékesíteni tudja a Szolgálat javára, alárendeltjei is jobban megnyugvának tudásában és nem csak készséggel, hanem lelkesedéssel fognak engedelmeskedni parancsainak, mert biznak azokban, jobban megértik és átérzik azokat. Elsősorban is főképen az őrsparancsnok szakképzettségé és tudása lesz az az erős kápos, a mely a vezért alárendeltjeivel összeköti.

Legyen az őrsparancsnok pontos, lelkiismeretes a szolgálatban és még magamagának se engedjen meg fölösleges apró kényelmeket. Ne követeljen olyant, a mi az alárendelt rendes kötelemével nem jár, de a mit tenni kell, azt tegye jókedvvel, szolgálata iránti lelkesedéssel és azt követelje is meg alárendeltjeitől egyformán, egyenlő mértékben és kivételeket senkivel szemben ne tegyen.

Egy őrsön uralgó jó szellem, figyelmeztetés, megnyilvánuló köteleességérzet az őrsparancsnok kiválóságát dicséri és rátermettségét igazolja, ezek hiánya pedig az őrsparancsnok tehetetlenségének a bizonyítéka.

Hogy mit tudjon egy őrsparancsnok, azt az alábbiakban foglalhatom össze:

Tudjon egy őrsparancsnok általánosságban mindent, a mit csak tudnia kell ahhoz, hogy egy őrsöt képes legyen jól és helyesen vezényelni és vezetni.

Hivatása és szolgálata javára tudja egy őrsparancsnok feláldozni a maga érdekeit és lefoglalni önmagát.

Tudjon értelmességével, képzettségével és erkölcsös-ségével uralkodni alárendeltjein; tudja őket buzdítani, lelkesíteni és támogatni kötelemük ellátásában.

Tudja alárendeltjeiben az öntevékenységet fokozni, az önzetést és munkakedvet fejleszteni és az önbizalmat emelni; tudja azokat hasznos, értékes, igazán megbízható, gondolkodó, figyelmeztett és öntevékeny csendőrokké nevelni.

Tudja az alárendeltjei lelkebe oltani a meggyőződés-

Ha fáj a feje ne tévózzék, hanem használjon azonnal **Beretväs-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmarkább migráint és fejfájást almasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készít **Beretväs Tamás** gyógygyászár **Kispest**en. Orvosok által ajánlja. Három dobozról nagy postai szállítás.

ből fakadó értelemteljes engedelmséget és tudja azokban felkelteni a szolgálatuk és kötelességük készséges teljesítésére való vágyát és erős elhatározást.

Tudja megismerni alárendeltjeit, azok szellemi és testi képességeit, szóval egész egyéniségét, erkölceit, jellemtulajdonságait és tudja vezetni azokat. Képes legyen felkelteni saját személye iránt azok bizalmát, tehát azt, hogy az alárendelték bízni tudjanak parancsnokukban. Bizalmat akkor kelthet maga iránt egy parancsnok, ha alosztályát körültekintően, helyesen vezet, ha annak vezetésében nem ingadozik, ha annak lelküismeretes vezetésében következetes, ha pontos a szolgálatában és emberséges a fegyelem kezelésében.

A gyakorlati szolgálatot tudja az őrsparancsnok úgy irányítani, hogy abból hátrány semmire és senkire ne háruljon. Mindig az előrendelt cél helyegyen szemé előtt és a szolgálatot úgy irányítsa, hogy a cél elérve legyen és mindig csak azon intézkedéseket tegye meg, a melyeket célja elérése érdekében jónak és üdvösnök tart.

Ha nehézségekkel kell egy őrsparancsnoknak megküzdnie, tudja erős akarattal elhárítani az eléje törnyosuló akadályokat. Nem kell ehhez más, mint komoly elhatározás és a végrehajtásban nyilvánuló erős akarat. Mindkettő elengedhetlen követelmény a parancsnoki jogok gyakorlásánál.

*

Nem vitatható, hogy egy őrs vezetése nehéz és teljes figyelmet követel a sokoldalú szolgálat eredményes elvégzése tekintetében. Az őrsparancsnok a mellett, hogy a külszolgálatból arányosan kiveszi a részét, tehát testilg is kénytelen állandóan fárasztó munkát végezni, ránehezedik az őrs szellemi vezetése, a szolgálat irányítása és az alárendelték fogyelmezése is.

Eltelkintve tehát attól, hogy el kell látnia a tulajdonképeni külszolgálatot — és ez tudvalevőleg nemcsak abban áll, hogy egyszerűen kivezényelgeti a járőröket, hanem a nyomonzó cselekményeket irányítani, szükség esetén teljesítenie is kell — vezetnie kell tehát az őrsöt, el kell látnia irodai teendőit és oktani, képezni, nevelni és fogyelmezni az alárendeltjeit is.

Az őrsparancsnok kötelemait tehát e négy főágazatra lehet osztani, nevezetesen:

- a) a közbiztonsági szolgálat kezelésére;
- b) a nyomonzó cselekmények irányítására és teljesítésére;
- c) az irodai teendők ellátására és végül
- d) az alárendelték nevelésére, képzésére és fogyelmezésére.

A külszolgálat kezelése és ellátása.

Az őrsparancsnok szolgálatának gerinczét a kül-, tehát a közbiztonsági szolgálat kezelése képezi, lévén ez a csendőrség törvényeszerű rendeltetése.

Minden őrsparancsnok főkötelessége tehát örködni azon, hogy őrsé körletében a közbiztonság teljes épségben és zavartalanul fenntartsassék.

A közbiztonság akkor van biztosítva egy őrskörletben, ha erőszakos támadásoktól, törvényellenes cselekményektől nem kell tartani és a hol mégis előfordulnak ilyenek, azokról azonnal tudomás vétetik, a szükséges intézkedések pedig a kellő orélylyel és a kellő időben folyamatba tételnek.

A közbiztonsági szolgálat helyes vezetése és kezelése kizárólag az őrsparancsnok értelmességétől, orélyességétől, tapintatosságától, körültekintésétől és ügybuzgalmától függ. Őrskörletében rend akkor lesz, ha fáradságot nem ismer a külszolgálat végrehajtásában; ha azt ok-és észszerűen irányítja; ha alárendeltjeit a szolgálat mikénti ellátása tekintetében helyesen befolyásolja és cizrányu kötelességeik hű és pontos teljesítésére szorítja, ebbeli működéseit pedig szigorúan ellenőrzi.

A közbiztonság kifogástalan állapotáért, valamint a fennálló szabályok, utasítások és rendeletek értelmében való helyes és pontos kezeléséért az őrsparancsnok felelős, épen azért szükséges, hogy őrsének minden viszonyát ismerje, annak minden legkisebb részlete iránt érdeklődjék és a közbiztonságot érintő minden eseményről tudomással bírjon, mert ennek ellenkezője azt a szomorú tényt igazolná, hogy az őrsparancsnoknak nincsenek meg a kellő összeköttetéseit felügyeleti körlete minden egyes helyén.

Az őrsparancsnoknak tehát e tekintelben is tájékozottnak kell lennie és alárendeltjeit is el kell látnia a kellő utbaigazításokkal.

A járőrszolgálat eredeti célja a megelőző szolgálat lévén, elsőrangu követelmény, hogy az olyképen osztassák be, hogy az őrskörlet minden része arányosan portyáztaessék. Az őrsparancsnok különös gondot fordítson az őrsjáratok minél gyakoribb leportyázására és az őrskörletben fekvő közszégek és lakottabb helyek állandó és folytonos felügyeletére.

Minden szolgálatba vezénylés — a sürgős esetektől eltekintve — az utbaíndítás előtt legalább egy órával előbb hozassék a kivezényelendők tudomására, hogy azok arra kellőkép előkészülhessenek. A szolgálat eligazításakor pedig tájékoztatni kell az alárendeltket a teljesítendő szolgálat felől, meggyőződni továbbá arról, hogy felszerelésük kifogástalan-e, a szükséges segédeszközökkel (bilincs, fűzőlánc, sebkötöző csomag, jogyzék-könyvecské, jelentés-úrlapok stl. stb.) rendelkeznek-e, az évszaknak és időjárásnak megfelelően vannak-e felöltözve és végül, hogy menetképeek-e? Meg kell győződni arról is, hogy az eligazítások adott rendelkezéseket az alárendelték s főként a járőrvezetők megértették-e és hogy teljesen tájékozottak-e a rendelkezések mikénti végrehajtását illetőleg.

A megelőző szolgálat tudvalevőleg akkor eredményes,

BUTOR

készpörzsi v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUERS TESTVÉREKÉNL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 8. S. Z.
 Képes árjegyzék ingyen. : : Telefon 88—59.

BUTOR

ha a járőr nagy körültekintéssel teljesíti azt, nevezetesen, ha mindent élesen megfigyel, a mi körülötte történik, ha tehát szemlélődve és gondolkodva portyázik. Szükséges azonban, hogy e két utóbbiban magát figyelmeztetni is tudja; gondolatai tehát ne kalandozzanak el, hanem figyelme a körülötte történő események szemlélődésében összpontosuljon.

Figyelmeztetendők a járőrök arra, hogy járőr-szolgálatuk alatt éberséget és nyugodtságot tanúsítsanak és hogy különösen éjjel kettőzött figyelemmel teljesítsék a szolgálatot. Portyázások alkalmával a hangos beszélgetéstől óvakodjanak és a helyett inkább abban gyakorolják magukat, hogy tájékozási képességüket fejlesszék oly mérvben és oly módon, hogy magukat a terepen éjjel is teljes biztossággal tájékozni és a menetirányt betartani tudják. Megjegyzem, ez épen nem könnyű feladat. Ebben először a nappali időben kell magukat gyakorolniok térkép, óra, delejtű stb. segítségével és főleg gyakorolniok a gyors és biztos tájékozásban és csak azután állhat módjukban magukat az éjjeli időben való tájékozásban is alaposan kiképezni.

Járőrszolgálat alatt nyílik alkalom a járőr tagjainak arra, hogy magukat a szolgálat és a saját jól felfogott érdekükben képezzék, iskolázzák s egyes példák felvétele mellett megbeszélést folytassanak. Az ilyen komoly tárgy megbeszélések szerfölött alkalmasak arra, hogy a tudásuk öregbítsék, de másképp lassanként hozzá szoktatja őket ahhoz, hogy szolgálatban ne — a szolgálat komoly voltával össze nem egyeztethető — üres és léha beszélgetéssel üssék agyon idejüket, a mely csak arra vezet és arra alkalmas, hogy a kötelességüket felületesen végezzék és a figyelmüket arról eltereljék, a mi rendszerint mulasztásokat eredményez, s az ilyen mulasztások megállapítása pedig az előjárók részéről feltétlenül és mindenkor megtorlást von maga után.

Általában tudatába kell helyezni az alárendeltet a járőrszolgálat fontosságának és ama nemes hivatásnak, mely a portyázó járőrre vár. Támogassák az őrsparancsnokok csendőreiket abban, hogy szolgálatukat minél eredményesebben teljesítsék és figyelmeztetendők arra is, hogy a járőr egyik egyik tagja se legyen féltékeny a másik tudására, hanem egyedül az képezze komoly törekvésüket, hogy a szolgálat érdekét munkájukkal előmozdítsák.

Közbiztonsági zavar előfordultával — ha arról a járőr értesül, úgy ez, ha pedig az őrsparancsnok értesül, úgy az általa késedelem nélkül kivezenylendő járőr köteles azonnal a bűncselekmény elkövetésének színhelyére menni, ott magát gyorsan tájékozni, a helyszíni szemlét a legapróbb részletekig menő pontosággal megejteni, az ott talált bűnjeleket, nyomokat és egyéb gyanujeleket biztosítani, illetve feljegyezni, a vázrajzot elkészíteni, a károstat vagy sértettet, a hozzátartozókat, a cselédséget,

a szomszédokat, egyéb hitelt érdemlő egyéneket, további olyanokat, a kik az esetről valamit tudnak vagy tudhatnak, végül a gyanúsítottat vagy a gyanúsítottakat kikérdezni.

Jól megjegyzendő, hogy a járőr csupán kikérdezősi joggal bír, miután a kihallgatás bírói hatáskörbe esik. Ezért helyezendő súly arra, hogy a kihallgatás vagy «vallatás» kifejezések sem szóbeli, sem írásbeli jelentésekben ne szerepeljenek. (Folyt. köv.)

A szőlő és a bor történetéből.

A gabona-neműeket (búza, árpa, rozs) kivéve, nincs növény, mely akkora kulturtörténeti multtal dicsekedhessen, mint a szőlő, gyümölcsstermő cserjéink e legnemesibbe. Nemcsak a legrégebb írásművek említik már, hanem természeti emlékek is biztosságot tesznek róla, hogy a szőlőt a történelem előtti ember is ismerte, édes és tápláló bogógyümölcsöt élvezte, s már korán megtanulta, mikép lehet e bogó nedvéből üdítő italt készíteni. Montpellier és Mayrargue mellett prebistorikus méstufában megtalálták a szőlőlevél lenyomatát, a castionei és a Varese-tó mellett felszínre került cölölepítmények maradványai közt pedig szőlőmagokra is leltek. A paleontológia e döntő adataival teljesen összhangban van az, a mit a biblia ír a szőlőről. Már a Genézis IX. részének 20. bekezdésében olvashatjuk: «És kezdé Noé szőlőt plántálni, mivelhogy a földnek mivelésére adta vala magát. Sőt a szőlőnedv alattomos, mámorba ringató erejéről is tud már egy dalt Mózes első könyve, ugyancsak Noéval kapcsolatban!

Az újszövetségi események idejében a szőlőmivelés már világszerte el volt terjedve, s különösen Palesztinában, a nagy világ-dráma színpadján virágzott. Jézus, hogy magát a néppel megértesse, ennek eszmeköréhez alkalmazkodik s példázataiban gyakran beszél szőlőtőről, szőlővesszőről, szőlőmunkásokról (Máté ev. XX., Márk ev. XII., Lukács ev. XX., János ev. II., XV., stb.). Ugyancsak az evangelistáktól tudjuk, hogy a zsidók már ismerték a vinczellér és szőlőcsész fogalmát, szőlőkertjeiket gypüvel (sövény) vették körül, a tolvajok távoltartására vermetek ástak s a szőlőben tornyot emeltek, hogy a csész onnan örködhessék. János evangalista szerint (XV.) a nem termő szőlővesszőt kimeteszették, száraz a venyigét pedig elégették, vagyis rózsával tüzeltek. Lukács előadásából (XX.) pedig arra kell következtetnünk, hogy a szőlőmunkások igen garázda nép volt, mely duhaj-

Berson

Summivarok
a legjobb

Dohányültetvény egy tipikus kubai ház körül.

ságával a gazda házanépét folytonos rettegésben tartotta. Kisázsiaiában és Görögországban már Homérosz idejében virágozhatott a szőlőmivélés. Phrygia a nagy görög epikusnál a venyigekoszorús (ampeloesza) föld, Achilles pajzsán szerinte szüreti jelenet volt a ltható domborműben, Alkinosz és Uliaszsz kertjeiben pedig rengeteg szőlőfürt termett. A mélységesen költői görög mithosz szerint különben a szőlő magának Dionyosznak, a szőlő és bor istenének szivéből nőtt ki, mikor a titánok széttépték és tagjait szerteszórták. Az első görög bortermelő, Ikarosz, a rege szerint magát Dionyosztól tanulta a szőlőművelést. Ikarosz hazájából, Attikából aztán elterjedt egész Hellaszban. A görögök, bár nagyon kedvelték a bort, csak a kimondottan dáriódús jellegű lakomákon (szümpozión) és Dionyosz ünnepein éltek mértéktelenül a nemes itallal, általában igen mértéktelenen élvezték és mint később a rómaiak is, csak vízzel keverve itták. A történeti feljegyzéseken kívül emellett tanuskodik a teoszi Anakreonnak, a bordal apjának (Kr. e. 559—478.) következő csinos dala:

Törvényre mért tanítasz,
S a szónoklás tanára?
Miért kimért feszültség,
Miért e szóvirágok,
Ha nem tanítod innom
Dionyosz égi nedvét?
Hát mint imádjám akkor
A hájos Afroditét,
Ha nem vidám danával?
— Elegyits vizet nekem a bort,
S altasd, fiú, a lakem?
Hisz nemsokára ugyis
A sirba tész... vajon ott is
Gyötörnek földi vágyak?

De a görögöknél sokkal régibb kulturnépek is, így az asszírok és különösen az egyiptomiak nagyban és szakaszerűen termelték a szőlőt, s bort szűrtek belőle. Kitűnik ez az asszírok, de különösen az egyiptomiak felszínre került, sok ezeréves műemlékeiből, melyeken gyakran találkozunk a szőlőtöke, szőlőlevél és szőlőfürt többé-kevésbé művészi ábrázolásával. Szobor- és domborművek, vésések és festmények lgasokat, szőlőkertet, szüreti vagy pinczejelenetet ábrázolnak, míg a stilizált szőlőlevelet és fürtöt — a lótnusz virága mellett — oszlopfőkön és párkányzatokon sűrűn alkalmazza az egyiptomi ornamentika. Hieroglifek és papiruszszövegek kétségtelen tanúbizonyságot tesznek a mellett, hogy a természet e becses adományát a Nilus völgyében már a történelelőtti korszakban meghonosították és nagyban termelték. A legrégibb hieroglifikus feliratok egyike már a harmadik dinasztiaiabeli Snofru királyról (Kr. e. 3700) beszéli, hogy hatalmas parkja közepett szőlőkertet létesített s ott sok bort szűretelt. Már a Kr. e. 3900-tól 3000-ig terjedő korszakban, az írásos és műemlékek tanúsága szerint hatféle bort (arp) ismertek és termeltek Egyiptomban. Hires szőlőkert volt a Kaen Kvetet, a thébai Amontemplom tulajdona. Később, a görög-római korszakban az egyiptomi borok közt nagy hírnévre tett szert a koptosi, mendeai, anthyllai és selonnyitai. Egy thébai festményen már lopóval (héber) a szájában láthatjuk a pinczemestert, annak jeléül, hogy a borászati szerszámot már az ókorban is ismerték. A hieroglifikus feliratokban a bor több ízben ezt a pompás és

találó nevet kapja «gondmosó szappan», egy egyiptomi költő pedig a következő sorokban buzdítja borivásra honfitársait: «Ragyogó arczczal ülj vig napot, s ezen ne pihenj; mert senkisémet viheti magával javaid, s a ki egyszer elment, többé nem tér vissza!». Az egyiptomiak meg is fogadták a tanácsot s nem egy dombormű vagy festmény ábrázolja őket éktelen részegségben. Az ittas ságot az előkelő nők sem tartották szégyennek, s így a műemlékeken gyakran látni esztetikusknak épen nem mondható jeleneteket. Ez a mértéktelenség a bachusi jellegű Bubasztisz-ünnepen túllépett minden határt, s ezen az egy napon Herodotosz szerint több szőlőbor (oinosz ampélinosz) — ellentétben a pálmaborral (oinosz phoinikon) — fogyott el Egyiptomban, mint az év összes többi napjain együttvéve.

De nemcsak e művészeti és irott emlékek tanuskodnak a régi egyiptomiak fejlett szőlőmivélése s szőlőjüknél a mienkkel való azonossága mellett, hanem maga az épségben megmaradt gyümölcs is. A sirleletekből az európai múzeumokba került, fakeményre száradt bogyókban kétségtelenül felismerhető a Vitis vinifera gyümölcse, a der-el-bahari lelettel (22. dinasztia, Kr. e. 960—800) csak egy évtizeddel ezelőtt felszínre került bogyók pedig teljesen megfelelnek a Nilus völgyében még ma is termelt feketeszemű faj gyümölcsének.

Kisázsiaiából és Egyiptomból aztán Hellaszon keresztül a szőlő hamarosan megtalálta az utat Itáliába. Mivel ma már kétségtelen, hogy a római őstörténetnek a királyság korszakáról szóló része, különösen a város alapításáról szóló fejezet hitelt nem érdemlő későbbi koholmány, melyet csupán a római nagyzás sugalt, azért a rege birodalmába kell utasítanunk Numa Pompilius amaz állítólagos tilalmát, melylyel alattvalóinak megtiltotta, hogy a boltaknak borral áldozzanak. Sokkal valószínűbb, hogy a szőlőművelés csak a köztársaság alatt (Unger F. szerint 180-ban Kr. e.) kapott lábra Itáliában, meg pedig először Latiumban, a hova Phokiszból vagy Thesszáliából hozhatták a szőlővenyigét. A rómaiak eleinte félték a borivástól, s korábbi törvényeik a nőket s a huszonöt éven aluli férfiakat is eltiltották a bor élvezetétől, de később a törvény feledésbe ment s a szőlőmivélés hatalmas arányokat öltött. Mint minden görög istenség, Dionyosz is hamarosan átvedlett s Bachusszá lett a rómaiaknál, kinek szívesen áldoztak serleggel a kezükben e szőlőlevélkoszorúval a fejükön. Ez a koszorú, mint szimbolum, ma is él s a kocsmák bejárata felett özégéerként köszönti a borivót. A római szőlőtermelés rohamos fejlődéséről tanuskodik, hogy míg Cato csak nyolczféle szőlőfajt ismert, addig Columella és Plinius természettudományi írók már mintegy ötven fajt tudnak felsorolni. Ma a szőlőnek nem kevesebb, mint körülbelül 1500 faja és alfaja ismeretes.

A római birodalom terjeszkedésével lépést tartott maga az anyaország bortermelésének fejlődése. A császárság korában az itáliai bor már világkereskedelmi cikk, mely kelet felé Indiáig, észak felé Germánia közepéig piacokat teremt magának. Gallia délkeleti részében, Massilia (Marseille) környékén azonban már kiterjedt szőlőmivélést találnak a bevonuló rómaiak. Itt a görögök honosították meg a szőlővenyigét még Kr. e. 600 körül. Caesar azután a római telepesek útján egész Galliában elterjesztette a szőlőművelést, úgy, hogy Columella szerint Gallia a császárság korában már önálló

Valódi tajtékpipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Kézász-utca 6. — Alapított 1866-ban.

Csendőrség részére előnyös részletfizetési kedvezmény! Kívánatra képes árjegysékekkel valamint óráknek választékkal szolgál.

A letépett dohányleveleket szárítani viszik.

bortermő ország volt, s bort, sőt ültetésre való venyigét is szállított Itáliába. Az illyriai (Szlavonország), pannoniai és rajnamelléki szőlők létesítése M. Aurelius Probus császár (Kr. u. 276—282) nevéhez fűződik.

A szőlőcserje kuszó cserje, mely magára hagyva, az ember gondozása nélkül a legmagasabb fákat is túlnőné. Nálunk ezokásos alakját, levelét, gyümölcsét leírni felesleges volna, mert hisz valamennyiünk jó és kedves ismerőse. Ám nem mindenütt ismeri ezt az alakot, melyet nálunk az éghajlati viszonyok s az okzerű kezelés parancsolnak rá. Spanyolországban, Görögországban és a Provenceban a földön kúszik, Olaszország északi részén, a Pó völgyében és Lombardiában felfut az operfára és szőlőára, Sziciliában árnyas lugasokat, alkot, a Rajnamelléki egyes vidékein drótkövényre futtatják. Virágának pompás illatát, melyet az angolok remek illatszerrel (grapeapple) komprimálnak, bogyójának édességét és zamatját feldicsérni szintén banális volna, de botanikailag fontos megjegyezni, hogy a kultivált szőlőcserje vagy nővirágú, vagy úgynevezett egyházas virágú; hímvirágú kultivált szőlő nincs, mert az már a dolog természeténél fogva meddő volna, s így az ember sohasem termelte. Ez azért fontos, mert viszont a mi dunamenti erdeinkben vadontermő szőlő két-házas, a mi döntő bizonyítéka annak, hogy i t nem elvadult, hanem endemikus vadszőlőről van szó, vagyis, hogy a szőlő Magyarországon (valamint a Krim és Kankázus erdeiben s a Bajna partvidéken is) ősidők óta vadon tenyész. Ez a típus ugyanis teljesen ugyanaz, melyet Közép- és Dél-Európa dőlviális közteteiben is találtak. Kétségtelen tehát, hogy a Vitis vinifera akkor, midőn kulturvenyige alakjában hozzánk került, itt mint vadontermő endemikus növény már évezredek óta diszlott.

Nálunk a nemes szőlőcserje szeretetteljes fogadtatásra talált s hazánk pompás talaját és rendkívül kedvező éghajlati viszonyainkat hamarosan megkedvelte. Bizonyos g erre a Tokaj-Hegyalja világhírű, p ratlan aranybora, s Balaton- és Ermellék, Buszt, Eger, Szekszárd, Pécs, Buda- és Villány nemes nedűje, az újabb, de egyre javuló alföldi homoki bor s páratlan minőség csemege-szőlő. Szőlőművelésünk az Anjouk korában már a virágzás magas fokán állt. Így pl. a budai hegyeket Nyéktől Sasadig elsőrendű szőlők borították, s itt volt a király híres szőlőkertje, Felhéviz is. A szüret, ez a később oly nagy jelentőségre emelkedett gazdasági ünnep Róbert Károly idejében, mint gróf Werner akkori budai főbíró feljegyzéseiből kitűnik, kissé körülményesen ment. Szent Mihályhava (szeptember) vége felé ugyanis egy budai esküdt lóra kapott s tizenkét kapáslegény, hét vinczellér és két alabárdos városi darabont kíséretében végigjárta a város határait, minden egyes szőlőkertben szőlőkóstolást tartván. Ha a szőlőt mindenütt taposásra érettnak találta, a tizenkét budai esküdt díszbe öltözött s küldöttségilag felkereste magát a királyt, kinek a szőlő állapotáról jelentést tettek. A király azután kitűzte a szüret megkezdésének napját, s rendszerint meg is hívta az esküdteket a királyi szőlőben tartandó szüretre.

A szőlő termelési területe általában az Ó- és Újvilág mérsékelt égövi területe. Amerikában a Vitis viniferát a közel rokon s ott be szülött Vitis Labrusca L. helyettesíti, ma már közel 100 alfajjal. A le nevezetesebb bortermő európai államok — évi termésük nagyságának eorrendjében — a következők: Franciaország, Olaszország, Spanyolország, Ausztria, Magyarország, Portugália, Oroszország, Németország, Románia és Bulgária.

A szőlőt az időjárás viszontagságain kívül számos

rovar, továbbá olyan betegség pnestíja, melynek előidézői állati vagy növényi élősködők. Ezekre kiterjeszkedni túlmenne e fejezet feladatán, de a két legveszedelmesebbet felemlítjük. Az egyik egy elősdi gombafaj, a Peronospora viticola, melyet Amerikából hurczoltak be, s mely 1878-ban Franciaországból kiindulva, ellepte Európa összes szőlőt. A szőlőlomb hullását s a szőlőbogyó elbőrösödését idézi elő, s Magyarországon rengeteg károkat okoz.

A másik, sokkal veszedelmesebb csapása a szőlőnek, a szőlőtetű (Phylloxera vastatrix Planch.), mely 1875-ben lépett fel a Provenceban, s innen európaszer elterjedvén egy ideig végveszélylyel fenyegette világ-részünk egész szőlőtermelését. Magyarországon a múlt század hetvenes éveinek végén lépett fel s csakhamar egész szőlővidékeket tett tönkre. Szerencsére Amerika, mely nyakunkra küldte az előbbi bajt, most szolgált elleneszerrel is az ottani immunis fajok vesszőivel, a melyekkel való alanyozás, illetve európai fajainknak az amerikai alanyra való ráoltása alapja lett szőlőink szépen haladó rekonstrukciójának. Kitűnő eszköze még a rekonstrukciónak az alföldi, 70 százalékosnál nagyobb kvarcztartalmú homoktalaj, mely immunis és így nagyban elősegíti homoki szőlőszetünk nagymérvű fellendülését.

A czélszerűeknek bizonyult állami védőintézkedések s szőlőtermelőink visszatért munkakedve remélünk engedik, hogy a szőlő- és bortermelés, gazdasági életünk e fontos tényezőjének jövője biztosítva van. Igaz, hogy a szőlőművelés ma már nem az a gondtalan, könnyű foglalkozási ág, mely valaha volt, de a megkészsereződött munka mellett is bőséges haszonnal, nemes örömmel kecsegtet. Csak örömmel tölthet el mindenkit, hogy a magyar szőlőhegyek oldalai ismét hangosak a szüretelők vidám dalától s hegyeink lankáin újra teljes pompájában díszlik a legnemesebb bogyógyümölcs-csajje, a szőlő, Linné Vitis vinifera-ja!

KÉPEINKHEZ.

A kubai dohány.

Egy dohányos ember előtt alig lehet kellemesebb, inycsiklandozóbb látvány, mint egy nagyobb dohány-tőzsde szépen berendezett kirakata, a melyben a különféle elnevezésű és áru szivarok és szivarkák pompás változatai gyönyörködtetik a szemet. Ennél kellemesebb már csak az lehet, ha az embernek mindjárt módjában is van ezeket a különféle, finomabbnál finomabb fajú dolgokat megszerezni s kielégíteni vele dohányzás iránti vágyakozását, élvezvén az alakjaira nézve is tetszetős kiállítású s aranyos, czimeres nyakravalókkal feldíszített egy-egy finom havanna kellemes illatát.

A dohány, különféle változatban használva, az emberiség millióinak szerez kellemes élvezetet. De ugyancsak millióknak keresetforrása is. Európában a XVI-ik században honosították meg. Magvát Amerikából, Cuba, Haiti és Portorico szigetéről hozták a spanyolok, a hol akkor még teljesen vadon tenyészett. Használati módját is az ottani bennszülöttektől sajátították el, a mennyiben ezek már akkor pipáztak, sőt hosszú karsu alakba sodorva a nagy dohányleveleket, szivaroztak is

S hogy milyen mélyreható jelentősége volt náluk a dohányznak, illetve a pipázásnak, arra legnagyobb bizonyíték a békepipa használata, a mely fogalmi meghatározás szerint körülbelül az eskünek felelt meg náluk.

Nálunk, jobban mondva egész Európában, kezdetben igen sok ellensége volt a dohánynak. Egyházi tilalommal, testi fenyítéssel s magas adó megterhelésével igyekeztek megakadályozni az elterjedését, mégis mindezek dacára rohamosan tért hódított s ma már, mint élvezeti cikket, az egész világon használják, noha az orvosi tudomány szerint még ma is állandó vita tárgya: hasznos-e vagy káros-e a dohány az emberi szervezetnek.

Minőség tekintetében ma is első helyen áll a fentemlített amerikai szigetek termelése. S mint az egyidejűleg közölt képeink is mutatják, a termelését és feldolgozását is nagyobb gondossággal végzik, mint nálunk. Valósággal becézgetik, takargatják, sőt még a nap heve ellen is védik a dohánypalántákat, míg csak teljesen meg nem erősödik és szakértő munkások kezelik az ültetéstől kezdve a feldolgozás és szállítás minden mozzanatáig a legnagyobb kímélettel és gondossággal.

Ezért aztán oly sokkal drágábbak a havanna-szivarok a mi gyártmányainknál. A mi portorico, cubaportorico, brittanica, trabucco stb. hangzatos elnevezésű szivarjaink ugyanis csak annyi közösségben vannak az amerikai havannákkal, hogy dohányból van ez is, az is, meg hogy egy-némelyik fajtának, pl. trabucco, regalitas, medea stb.-nek a borításra a mi dohányunknál sokkal alkalmasabb amerikai dohány a külső borítékja.

Ez a minőségbeli kiválóság s a magas vám, a melylyel mint importcikket megterhelik és a csomagolási mód, a mennyiben egynémely fajta staniol(ezüst)-papírba vagy üvegburába helyezve kerül forgalomba, igen drágává teszik az igazi havanna-szivarokat, ennél fogva bizony csak a felsőbb tízezrek élvezeti cikke volt az és marad is mindig.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára újabban a következő adományok folytak be, ú. m. Krautner Mátyás kereskedő, niczkyfalvai lakostól 50 K és Deutsch Sándor, temesvári lakostól 10 K. Ezen újabb adományokkal az alap vagyona 32,995 K 40 fillérre emelkedett.

Utónállás. A magyar erdőipar r. t. bihardobrosdi telepének Röth Sámuel, Smolka Mihály és Rosenfeld István nevű tisztviselőit, kik a bihardobrosdi gyártelep munkásainak a következő napon eszközölni szándékoztak kiűzetéséhez szükségelt 17,000 koronával lóháton haladtak Bihardobrosd felé, utközben, a Lankás község határában elterülő fenyveserdőn átvonuló kocsiuton, május 16-án délelőtt 8 és 9 óra között, az eddigi megállapítások szerint, három oláh paraszt leszállásból oroszva egyveresen megtámadta, s azok ellen nyolcz lövést intézve, Smolka Mihály társulati pénztárnokot két lövéssel életveszélyesen megsebesítették. Az életveszélyes sé-

rülést szenvedett pénztáros lováról lefordult, két társa pedig — kik fegyver híján a rablókkal szembe nem szállhattak — a pénzzállítmánnyal, valamint a pénztárnok gazdátlanul maradt lovával együtt szerencsésen elmenekült. A rablók a menekülők eredménytelen üldözése után, a vérben fetrengő pénztárhoz visszatérve, attól mintegy 80—100 K készpénzt, egy aranyórát és lánczot, egy ezüst dohánytárczát, egy Frommer-féle ismétlőpisztolyt és egy Wertheim-kasszakulesot elrabolva elmenekültek. Az esetről tudomást szerzett bihardobrosdi őrs járőre a helyszínen megjelenve, a nyomozást bevezette s az eszméletlen állapotban talált Smolka pénztárnokot a nagyváradi kórházba szállíttatta. Az eddig pozitív eredményre még nem vezetett nyomozást Csáki járásörmester kilencz főnyi legénységgel folytatja.

Gyászhir. Grósz Gusztáv járásörmester, tasnádi járásparancsnok május 17-én Tasnádon, 47 éves korában, agyszélhűdés következtében meghalt. Hült tetemét bajtársi részvétellel, a római katolikus vallás szertartásai szerint május 19-én a tasnádi temetőben helyezték örök nyugalomra. Nyugodjék békében!

KÜLÖNFÉLÉK.

Érdekes biztosítások. Amerika a legeredetibb ötletek hazája. Most például divatba jött a házassági balsiker esetére való biztosítás. Ez annyit jelent, hogy ha a házastársak egyike, vagy másika megunta a szent házasság jármát, hűtlenné lesz, vagy elválik hitvestársától, egy külön erre a célra alakult biztosító-intézet megfizeti a szerződésileg megállapított kártérítést. Az új biztosítási-ág szép jövő elé t kinthet és nincs mit csodálkosni azon, ha a mátkapár a templomban menet megállítja a kocsi-t, a rölegény kiszáll, egy üzletbe megy be s pár perc múlva egy iv papírral a kezében visszatér. A papiros a biztosítási kötvény, a melyet a Lloyds Matrimonial Derelicts (Házassági Hajtöröttek Biztosító-Intézete állított ki. A biztosítás arról szól, hogy ha a házasságot a férj hibájából felbontják akkor nejenek és gyermekeinek évráradékot köteles fizetni; a biztosítás folytán a biztosító intézet kifizeti az elvált asszony járadékát és a férj megszabadul attól, hogy nem fizetés esetén a Ludlowstreeti fogház önkénytelen vendége legyen. Nemrégiben egy ismert amerikai színészt zártak el, mert nem fizette meg elvá nejenek a bíróság megállapított tartásdíjat. Már több napja ült a börtönben, a mikor megjelent nála Mirabeau L. Towne new-yorki ügyvéd s kijelentette, hogy szabadságát visszanyerte, mert a Lloyds kifizette a járadékot. A színész eleinte tréfásra gondolt, de a börtönőrök ajtót nyitottak neki és a színész újra szabad ember lett. A társaság férfiakat és nőket egyformán biztosít házassági hajtörés ellen, üzleteit igen olcsón köti és jövedelmének átlag egy százalékát fizeti ki évráradékokra. Amerikában a biztosító intézetekre szükség is van, mert igen sokszor megtörténik, hogy a házasságot egyik-másik állam felbontja,

a nélkül, hogy azt kérték volna. Alaki okok miatt érvénytelenítettek már 20 évi házasságokat is és ilyenkor a meglepett házastársak, ha jólőre biztosították magukat „hajótörés” ellen, nem látnak anyagi szükségét. Azt pedig felesleges mondanunk, hogy ez az újfajta biztosítási ág kitűnő üzletet csinál s egyre gyakoribbak lesznek az olyan házasságok, a melyeket nemcsak az égből és a békebirónál kötnek, hanem a Lloyds Matrimonialnál biztosítanak.

Válások Franciaországban. A francia igazságügyi igazgatás most adta ki az 1911. év számadatait, melyekből világosan kitűnik, hogy a francia házastársak nagyon könnyen fordítanak hátat egymásnak, akár vannak gyermekeik, akár nincsenek. Az elválások száma 1100 esettel 17,453-ra emelkedett, az ágytól és asztaltól való elválasztásoké pedig 3106-ra. Ehhez járul még 1500 eset, melyeket a bíróság elutasított és még 1500, mikor a házastársak újra kibékültek. Tehát egy esztendőben 47,000 embernek volt válópere. A nők különben erélyesebben viselkedtek, mint a férfiak. 12,000 válást kérő keresetet asszonyok nyújtottak be. Ezeknek a kereseteknek azonban négyötöd részét olyan asszonyok nyújtották be, a kiket férjeik bántalmaztak. A francia népet és különösen a párisi munkásokat nem tünteti fel ez a tény túlságosan lovagiasnak. A francziák erkölcsösségét a külföldiek nem becsülik éppen nagyra és így sokan különösen találják majd, hogy a válásnak a legtöbb esetben nem a házasságtörés volt az oka. A válások egy nyolczadát mondták ki a feleség és egy tizenkettőt a férj házasságtörése miatt. A válás rendszeresen csak akkor következett be, mikor a házastársak már alaposan kiismerték egymást. A kritikus idő úgy látszik az együttélés ötödik évétől a tizedikig terjed. A válások hat százaléka azonban mégis már a mézeshetekre esik.

Khinaiak tanulmányuton. Egy magyar származású tudós, a ki hosszabb időt töltött el Khinában, érdekes közleményt tett közzé egy olasz újságban azokról a khinai bevándorlókról, a kik mint apró csecsebecse-árusok, bejárják Európa összes nagyobb városait és éhezve, keresztül gyalognak a fél világon. A cikkíró magyar tudós szerint e kopott ruhájú khinai fiatal emberek legnagyobb része aránylag intelligens, a kiknek távolról sem az a tulajdonképeni céljuk, hogy

nébány lillért erő tárgyakat áruljanak, hanem, hogy valami európai kulturát szivjanak magukba. A kereskedés neki csak eszköz arra, hogy megélhessenek. Évekig tartó bolyongás után végre visszagyalogolnak, vagy ha van rá pénzük, visszahajóznak hazájukba, Khinába, a hol Európában szerzett tapasztalataikat és tudásukat nagygyerűen tudják érvényesíteni és kiaknázni. A legtöbbjük tanító lesz; mások viszont nagyobb khinai iparvállalatokban és kereskedésekben nyerne foglalkozást s ott érvényesítik tudásukat. Állítólag nagyon is keresettek az ilyen Európát megjárt emberek és nagyon jól fizetik őket. Nálunk főleg a földmívelés és állattenyésztést tanulmányozzák, Olaszországban a szőlőtermelést és borgezdaságot, építőművészetet és vasutépítést, Franciaországban a játékaruk készítését, Angolországban a vasipart és Németországban politikai, állami és kereskedelmi berendezéseket. Évi átlagban 8000 khinai fordul meg ily célból — tanulmányuton — Európában.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldjenek.

K. J. csendőr. 1. Igen. 2. Van posta-aliszti szolgálat. — 3. Arra az időre nem kell kikérni.

8888. 1. Nem. 2. A pályázati feltételektől függ.

K. M. őrmester. Október 6-ától.

23—32. Nem.

B. csendőr. Nem tarthat rá igényt.

1000. 1. A mostani tanfolyam június hó 25-én végződik. A következő szeptember hó 5-én kezdődik. 2. Egyelőre nem.

E. B. Fegyelmi ügy.

1887 Eger. 1. A felülvizsgálati iratokat látnunk kollono. 2. Pályázhat. Ninesen szolgálati uthoz kötve. 3. Nem kap. 4. Szolgálatteljesítés közben szenvedett sérülés esetén igen. 5. Ideiglenes nyugállományban nem. 6. Nem ismerjük a körület viszonyait. 7. Nem kap, csak akkor, ha az 1912. évi LXV. tcz. 51. §-ában felsorolt esetek egyike forog fenn.

1875. Nincs felvéve a rangsorba.

„Kalap” sorsjegye nem nyert.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás edhében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Előadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötele mellett helyeznek el intézetünkknél, 8% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Olytakarékbetéti után, melynél a betétevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kóti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezeség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kineveztetett:

1914. május hó 1-ével:

számvivőtiszthelyettesé:

Kovács László, V. számú csendőrkerületbeli csendőr cz. őrmester.

Áthelyeztetettek:

1914. május hó 16-ával:

Pap Domokos, I. és

Kovács László, V. számú csendőrkerületbeli számvivőtiszthelyettes: kölcsönösen.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Palóczy Mihály és Szász György járásőrmesterek, Hajzer János és Gipsz Sándor őrmesterek, Virsik Géza, Piszki Emil, Fürst Mór, Papp György II., Springenszeisz György, Szerencze Péter, Geleta Lajos, Schmidt Pál, Tomor Gábor, Kutlik Vendel, Mihály János és Dodonka Ferencz őrsvezető cz. őrmesterek, Csonka Imre, Szitár András II., Horváth Jónás, Dukai Imre, Horváth József I. csendőr cz. őrmesterek, Madarász József, Biró Károly, Elischer Ignác, nemes Vajay István, Balogh Gyula II., Polgár János, Csuka László, Nagy Lajos I., Csukovics János, Dvornic József, Bajnok Vincze, Bartos József, Szalai Sándor II., Weisz József, Asztalos György és Deák Ferencz csendőrök, a közbiztonsági szolgálat terén az utóbbi időben kifejtett buzgó, leleményes és lankadatlan szorgalmuk és az ezáltal elért szép eredményeik és jó magaviseletükért, továbbá

Komora Péter törzsőrmester, Csölle Péter őrmester és Brumár Miklós őrsvezető cz. őrmester, szárnyirodai alkalmazásukban hosszabb időn át kifejtett szorgalmuk, megbízhatóságuk és eredményes tevékenységükért nemkülönben példás magaviseletéért, végül

Drahos Jónás csendőr cz. őrmester, úgy másodaltiszti, mint szárnysegédmunkáisi minőségben való alkalmaztatása alatt állandóan tanusított buzgó és ernyedetlen szorgalmáért, valamint példás magaviseletéért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Szennai István, Vörös István, Farkas István III., Mürkus Mihály őrsvezető cz. őrmesterek, Burus Sándor,

Lichner Pál, Varga István II. és Filáček Mihály csendőr cz. őrmesterek, Kozma Dávid, Tóth Lajos V., Péli Lajos, Szabó Lajos I., Marácz Ferencz, Kramárik Rezső, Radványi János, Kolozsvári Arnold, Erdélyszki Pál, Bazsó Kálmán, Mojzes Imre, Csekő József, Dán Gyula, Czverenkár Márton, Szilágyi József, Buza András, Rádli Sándor, Fekete József, Forishek Károly, Grossmann József, Kocsis Ferencz és Sotter Miklós csendőrök, a közbiztonsági szolgálat terén az utóbbi időben kifejtett kiváló szorgalmuk és credményes tevékenységükért, továbbá

Kmety József csendőr, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt állandóan tanusított kifogástalan magaviseletéért.

Rózsa Gyula csendőr, egy tüzeseset alkalmával tanusított körültekintő és gyors elhatározása, nemkülönben a tűzoltás irányításánál végzett czélszerű és eredményes eljárásáért.

Pénzbeli megjutalmazás.

Mészáros Gyula, V. számú csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmesternek a m. kir. pénzügyminiszter ur, a folyó évi 1968. számú rendeletével, a zólyombrézói vasgyártelepen teljesített hasznos szolgálatiáért 100 korona pénzzutalmat adományozott.

Előléptettek:

1914. május hó 1-ével:

őrmesterekké:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Jancsó István, Szabó Mihály és

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Antal Imre őrsvezető cz. őrmesterek; továbbá

őrsvezető cz. őrmesterekké:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Vincze Márton, Ötvös Gábor és

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Kocsor László csendőr cz. őrmesterek.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Ráduly F. Kálmán, Hatházi Károly, Csépi Sándor, Vastag György, Szócs Sándor, Lőrincz Dénes, Beksán Pászku, Vass György, Moldován Demeter, Mózes Károly, Simon Simon, Török Ferencz, Kertész Mihály és Kendi Sándor csendőrök; továbbá

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Gioszer Péter, Csató Albert, Komsa Gábor, Fülöp Dezső, Tatrai Miklós, Jenei Gusztáv, S. Nagy Péter, Oláh Sándor, Nagy Antal, Bón József, Tóth József és Ganncht István csendőrök; végül

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Polgári Gyula, Szabo István II., Tamás Mihály, Jánosi Albert, Deák András, Antal János, Benedekfi János, Zsidó Miklós, Bors András, Lőrinczi Péter, Gross János, Kelemen Pál és Kopacz Mihály csendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Bús Antal csendőr, 2 drb., továbbá
a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Molnár Vince őrvezető cz. őrmester, 3 drb. és végül
a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Oláh András csendőr 3 és Lakatos Péter csendőr 2 drb. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítetett.

Névváltoztatás.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Luca László próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter ur 1914. évi 57,294/VI—a. számú engedélye alapján, vezetéknevét „Lukács”-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Pálhegyi Albert csendőr cz. őrmester, Lórencz Katalinnal, 1914 április 13-án, Pancsován.
A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Istók István csendőr, Paszternák Erzsébettel, 1914 április 16-án, Fábianházán.
Elekes Mózes csendőr, Szántó Máriaival, 1914 április 19-én, Csécsen.
Knsznák Pál őrvezető cz. őrmester, Kéncse Rozáliával, 1914 május 5-én, Brassóban.
Matkovics Lajos csendőr cz. őrmester, Bajczor Gizella Annával, 1914 április 7-én, Felsőbalogon.
Fejes Gábor csendőr. Suba Irén Margittal, 1914 ápr. 18-án, Tiszanánán.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Bogár Ferencz őrmester, Csicsay Annával, 1914 máj. 12-én. Balonyban.
Egyházi József őrvezető cz. őrmester, Hoffmann Lujzával, 1914 május 5-én, Kővágóörsön.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Csibi Zsigmond csendőr, Bodnár Rozália Bertával, 1914 április 13-án, Aranyosbányán.
Barabás András csendőr, Vas Irénnel, 1914 április 30-án, Dálnokon.
Orosz Mihály őrvezető cz. őrmester, László Máriaival, 1914 április 13-án, Mádéfalván.
Réti Károly csendőr, Frimm Máriaival, 1914 április 19-én, Tekén.
Rózsa Antal őrvezető cz. őrmester, Gőnczi Matildával, 1914 április 13-án, Szászvárosön.
Szinyi Károly őrvezető cz. őrmester, Molnos Annával, 1914 április 14-én, Kosnán.
Csiszér András őrmester, Fehérvári Ilona Klárával, 1914 február 25-én, Orsován.
Kese Mihály őrvezető cz. őrmester, Gere Veronikával, 1914 május 4-én, Csikszeredán.

ÓVÁS és KÉRELEM!

Szántó József 16 éve álló gépáruháza kizárólag alantli czímen létezik Szegeden a városi bérpalotában. Kérem tehát sok ezer üzletbarátomat, ügyfeljeimet hogy meg ne tévesszék hasonló nevű czégek és szigorúan Szántó József nevét követeljék rendelkezés megtételénél. Flókrak-táram pedig nincs Szegeden, de sehol az országban. Csakis

nálam kaphatók: katonai hegyi, Postillon, Britania és Melical kerékpárok a tünéklő Pathéfon beszélőgépek és lemezek íslerakata is nálam van, csendőrségi díszvarrógépek csekély részletfizetésre. Főárjegyzékem ingyen küldöm. Várom becses rendeléseiket és ez uton küldöm üdvözléseimet sok ezer pártoló barátimnak.

SZANTÓ JÓZSEF
gépáruháza Szegeden, városi bérpalota.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomtatványok
Keztyük
Kardbojt
Celluloid kezelő és nyakravaló
Czipőkrém
Fegyverzsir
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.

Szives figyelmébe ajánljuk házilag készült, zefir, kreton és szabályos fehér ingeinket kitűnő minőségben és olcsó ár mellett.